

แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

Guidelines of Meat Goat Production in the Three Southern

Border Provinces of Thailand

สมนึก ลิ้มเจริญ^{1*}, สุณีย์ ตรีมนะ¹, ณฤทธิ ไทยบุรี¹, จันทน์ จุลเอียด¹, สุรศักดิ์ กชภักดี²

Somnuek Limcharoen^{1*}, Sunee Trimanee¹, Narid Thaiburi¹, Jamnong Jun-iad¹, Surasak Kochapakdee²

(Received: April 29, 2021; Revised: July 1, 2021; Accepted: August 18, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ ความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดังนี้ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย จำนวน 33,307 ครัวเรือน คำนวณกลุ่มตัวอย่างที่มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 เท่ากับ 396 ราย และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จากเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐที่สนับสนุนและส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ จำนวน 15 ราย โดยวิธีเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย นับถือศาสนาอิสลาม การเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อจำหน่าย ใช้วิธีเหมาเป็นรายตัว ราคาเฉลี่ย 3,806.70 บาทต่อตัว เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อในระดับมาก การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อมีความสัมพันธ์กับจำนวนแพะเนื้อทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) และแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ ได้เสนอให้เห็นถึงองค์ประกอบ

¹สาขาวิชาส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนราธิวาส มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹Program Agricultural Extension and Development, Narathiwat College of Agriculture and Technology

²คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง

²Faculty of Technology Community Development, Thaksin University, Phatthalung Campus

*Corresponding Author: somnuk171@hotmail.com

ของการสื่อสารที่สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ 1) แหล่งข้อมูลข่าวสารหรือการถ่ายทอด คือ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ หน่วยงานภาคเอกชนและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาสัตวศาสตร์ ที่มีความรู้ความชำนาญด้านการเลี้ยงแพะ เนื้อ 2) ตัวสารหรือข่าวสาร เกี่ยวกับปัจจัยและการจัดการผลิตที่สำคัญด้านการเลือกซื้อแพะและการผสมพันธุ์ การปฏิบัติเลี้ยงดูแพะเนื้อ อาหารและการให้อาหารและการป้องกันรักษาโรค 3) ช่องทางของการถ่ายทอดและสื่อที่ใช้ คือการศึกษาดูงานฟาร์มแพะที่ประสบความสำเร็จ การส่งเสริมผ่านสื่อโทรทัศน์ และจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร 4) ผู้รับสารหรือผู้ได้รับการถ่ายทอดคือเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ ส่วนกระบวนการถ่ายทอดความรู้ นั้น ผู้ทำการถ่ายทอดจะเริ่มกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในด้านจัดการผลิตแพะเนื้อจากความรู้พื้นฐานที่นำไปสู่ความรู้การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตตามลำดับ โดยวิธีการอธิบายความรู้กับการปฏิบัติจริงในการเลี้ยงแพะเนื้อ

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริม แพะเนื้อ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

Abstract

This research aimed to study social and economic conditions, the need for meat goat production and problems, obstacles and suggestions of farmers aiming to develop guidelines for meat goat production in 3 southern border provinces of Thailand. Research study used a mixed-method design. The structured interviews were conducted with 396 meat goat farmers from 33,307 farmers located in the three border provinces, calculated with error data at 5%. The qualitative data were collected from 15 government officers working on providing supports and promoting meat goat farming, and the samples were derived from purposive sampling. Data were analyzed using descriptive statistics; frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Regression Analysis.

The analysis revealed that meat goat farmers were Muslim local farmers. The main aim of the meat goat farming was for sales. The meat goat was sold as a whole. The average selling price was 3,806.70 baht per head. It was found that farmers' need for promoting meat goat production was at a high level. The analysis of the relationship between socio-economic factors and the condition of meat goat farming were shown the correlation with meat goat production with statistically significant ($P < 0.01$). The guidelines for promoting meat goat farming showed 4 significant factors related to communication as follows: 1) sources of information or message senders livestock officers (individual) and experts in the field of animal science must have expertise and knowledge in production meat goat, 2) messages or information about selecting breeding goats, parenting practice,

food, animal feeding, prevention and treatment, 3) communication channels and media; organizing field trip to a successful meat goat farm, promoting knowledge through television, and setting up the farmer groups and 4) people who received the information or training; meat goat farmers, and the transfer of knowledge started from basic knowledge to technology and innovation of production meat goat, mainly by explanation combined with a real example, practice and demonstration.

Keywords: Extension Guideline, Meat Goat, Three Southern Border Provinces of Thailand.

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2562 จำนวนแพะในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 803,768 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะรวม 64,733 ครัวเรือน โดยเกษตรกรมีการเลี้ยงแพะเฉลี่ย 12.42 ตัว/ครัวเรือน ถ้าคิดเป็นรายภาคเกษตรกรจะเลี้ยงแพะเนื้อจำนวนตัว/ครัวเรือนดังนี้ ภาคเหนือ จำนวนแพะ 73,828 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจำนวน 2,576 ครัวเรือน เฉลี่ย 28.66 ตัว/ครัวเรือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนแพะ 93,562 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจำนวน 3,747 ครัวเรือน เฉลี่ย 24.97 ตัว/ครัวเรือน ภาคกลาง จำนวนแพะ 268,068 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจำนวน 7,682 ครัวเรือน เฉลี่ย 34.86 ตัว/ครัวเรือน ภาคใต้ จำนวนแพะ 368,310 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจำนวน 50,728 ครัวเรือน เฉลี่ย 7.26 ตัว/ครัวเรือน ส่วนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา นราธิวาส และปัตตานี) มีจำนวนแพะเนื้อ 169,533 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจำนวน 33,307 ครัวเรือน เฉลี่ย 5.09 ตัว/ครัวเรือน (Department of Livestock, 2019)

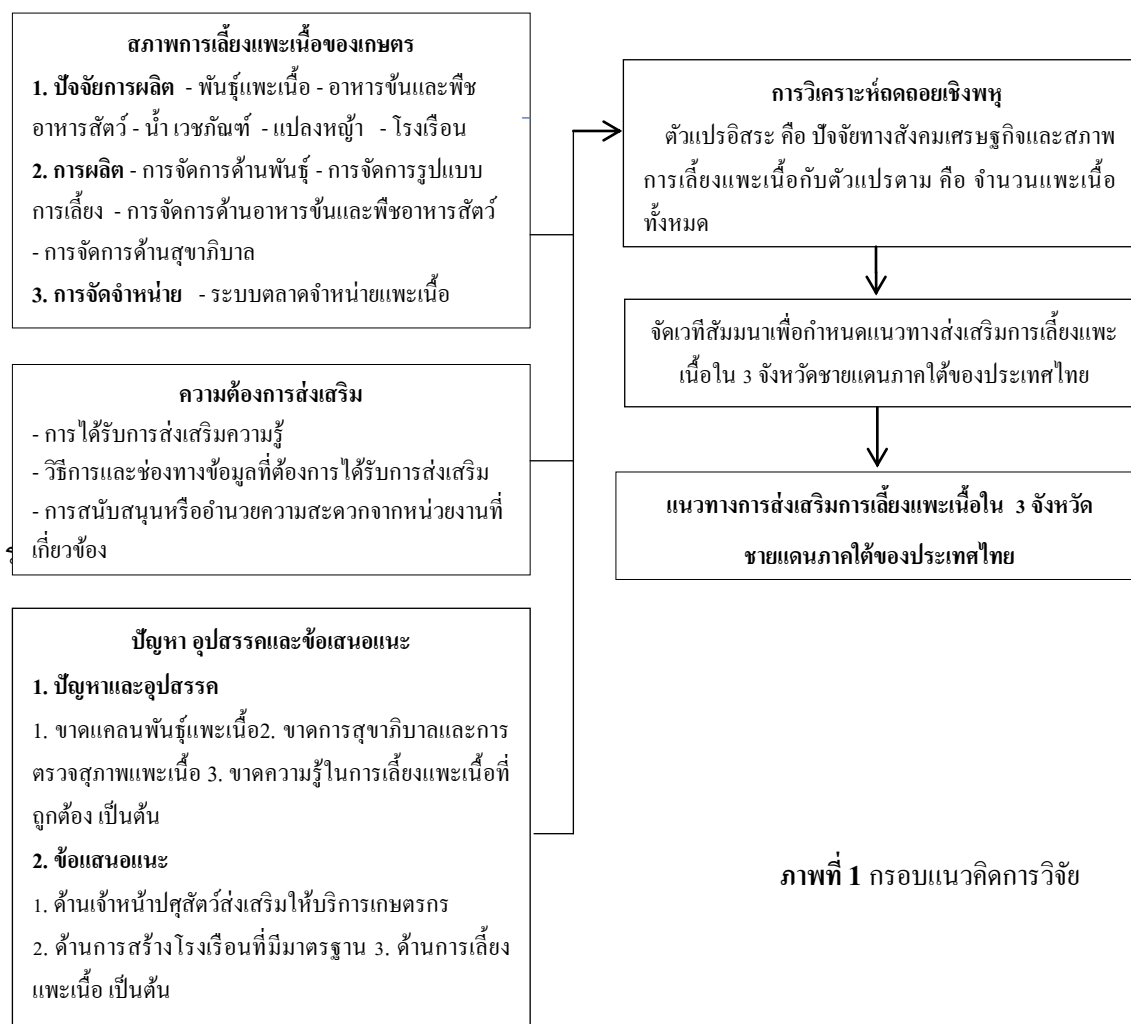
การเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการเลี้ยงแบบเกษตรกรรายย่อย ส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและพิธีกรรมทางศาสนา และในการเลี้ยงของเกษตรกรยังมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ ปัญหาด้านการจัดการเลี้ยง ทำให้ไม่สามารถเลี้ยงเป็นอาชีพได้ กล่าวคือเกษตรกรผู้เลี้ยงยังเป็นเกษตรกรรายย่อย มีการกระจายตัวไม่มีการรวมกลุ่ม ในการจัดการเลี้ยงและระบบการจำหน่าย จึงเป็นผลให้การเลี้ยงไปสู่เชิงพาณิชย์ไม่ประสบความสำเร็จ (Department of Livestock, 2017) ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ ในการเพิ่มปริมาณผลผลิตแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบกับที่ผ่านมามีเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ ยังขาดการจัดการเลี้ยง และการจำหน่ายที่ถูกต้อง ส่งผลให้การเลี้ยงไม่มีการพัฒนาก้าวหน้าตามหลักวิชาการ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการวิจัย แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อที่นำไปสู่การพัฒนาการเลี้ยงแพะเนื้อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ มีปริมาณเพียงพอสำหรับการบริโภค และพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมอาหารในพื้นที่ เกิดความมั่นคงทางอาหาร และรายได้แก่เกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทดแทนรายได้จากอาชีพการทำสวนยางพาราต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยงพะเนื่อของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงพะเนื่อของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจและสภาพการเลี้ยงพะเนื่อกับจำนวนพะเนื่อที่เลี้ยงทั้งหมดของเกษตรกร
5. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงพะเนื่อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์ ได้จัดทำรายงาน ข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย มีทั้งหมด 33,307 ครัวเรือน (Department of Livestock, 2019) และในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการของ (Yamane, 1973) โดยใช้ความคลาดเคลื่อน 5% ได้จำนวนตัวอย่าง 396 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ 3 จังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา นราธิวาส และปัตตานี)

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ประกอบด้วยลักษณะคำถามแบบปลายปิดและคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ประกอบด้วยลักษณะคำถามแบบปลายปิดและคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย 4 ตอน คือ

1. สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ
3. ปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ
4. ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ โดย นำผลการวิจัยในส่วนที่ 1 สรุปและจัดเวทีสัมมนา เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานปศุสัตว์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษาและเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ หัวก้าวหน้า จำนวน 15 ราย

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุงเครื่องมือการทดสอบแบบสัมภาษณ์ (Pretest) ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ที่มีสภาพใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 ชุด แล้วนำผล ที่ได้มาคำนวณความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการคำนวณความเชื่อมั่นของ (Vineebanchar, 2018) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการคำนวณค่า Cronbach' s alpha ในแบบสัมภาษณ์ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยนี้ โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป้าหมายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 396 ราย โดยมีขั้นตอนเก็บข้อมูล 4 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ เตรียมการก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ในเรื่องต่อไปนี้

4.1.1 กำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์มีการนัดหมายล่วงหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์

4.1.2 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์และการเดินทาง

4.1.3 ขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลกับปศุสัตว์จังหวัด ยะลา นราธิวาส และปัตตานี (ส่งหนังสือ แจ้งความประสงค์ในการวิจัยในครั้งนี้ให้รับทราบ) และประสานงานเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ผู้นำในท้องถิ่น เกษตรกรผู้นำ เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการนัดหมายเกษตรกรที่ให้สัมภาษณ์

4.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ โดยมีขั้นตอนในการสัมภาษณ์ คือ

4.2.1 ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอาจารย์ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียะลา นราธิวาส มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ลงพื้นที่ดำเนินการทำวิจัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และมาทำการสัมภาษณ์เกษตรกร เพื่อทำวิจัยในหัวข้อเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและเป็นกันเองกับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ

4.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อมูลนี้มีความสำคัญกับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาหรือเป็นแนวทางการเลี้ยงแพะเนื้อต่อไป

4.2.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ ถามคำถามที่เตรียมไว้ โดยใช้คำถามที่ทำให้เกษตรกรสามารถให้คำตอบอย่างง่าย พยายามทำให้เกษตรกรตอบในประเด็นคำถามที่ต้องการ ทุกข้อตามลำดับ

4.3 บันทึกผลการสัมภาษณ์ ในขณะที่เกษตรกรตอบคำถาม ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกผลการสัมภาษณ์ไปพร้อมกัน ซึ่งการบันทึกมีหลักปฏิบัติ ดังนี้

4.3.1 บันทึกทันทีระหว่างการให้สัมภาษณ์ ทั้งคำถามปลายเปิดและปลายปิด

4.3.2 บันทึกตามความจริงโดยไม่มีอคติ

4.4 ขั้นสิ้นสุดการให้สัมภาษณ์

4.4.1 ทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลสัมภาษณ์

4.4.2 กล่าวขอบคุณเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาจัดหมวดหมู่และลงรหัส เพื่อประมวลผลและใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ และสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

5.2 ความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกร

การแปลระดับความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ ใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

การแปลความหมายระดับความต้องการส่งเสริม ตามเกณฑ์ประเมิน ซึ่งเป็นการวัดแบบช่วงมาตร (interval scale) (Yupraserh, 2018) จึงกำหนดคะแนนเฉลี่ยที่ใช้เป็นเกณฑ์ เพื่อแปลความหมายของตัวแปรความต้องการส่งเสริมไว้ 5 ระดับ ให้มีช่วงเท่ากัน ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ช่วงระดับความต้องการ} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

จากการคำนวณพบว่า ช่วงห่างระดับ ความต้องการส่งเสริม เท่ากับ 0.80 จึงกำหนดคะแนนเฉลี่ยที่ใช้เป็นเกณฑ์เพื่อแปลความหมายของตัวแปรความต้องการส่งเสริมห่างกัน 0.80 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กำหนดค่าน้ำหนักเฉลี่ย ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

5.3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกร

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) การแปลความหมายเรียงลำดับความสำคัญ การแปลความหมายใช้ค่าร้อยละเป็นพื้นฐาน

5.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ อายุ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ พื้นที่ของเกษตรกรใช้ทำการเกษตร และปัจจัยด้านสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ ได้แก่ พันธุ์แพะเนื้อ การเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว ส่งเสริมการตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะ จัดตั้งตลาดแพะในอำเภอ แปลงหญ้าใช้เลี้ยงแพะเนื้อ อาหารข้นใช้เลี้ยงแพะเนื้อ ประสิทธิภาพเลี้ยงแพะเนื้อ มีอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนแพะเนื้อทั้งหมด ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

1. สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของประเทศไทย

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 67.30 มีอายุเฉลี่ย 49.00 ปี ทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสร้อยละ 92.10 จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาร้อยละ 46.20 มีสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 5.01 คน แรงงานในครัวเรือนภาคการเกษตร เฉลี่ย 2.38 คน ที่ดินทำการเกษตรเฉลี่ย 2.43 ไร่ ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักรับจ้างกรีดยางร้อยละ 68.80 มีอาชีพรองเลี้ยงแพะเนื้อร้อยละ 99.00 รายได้จากอาชีพหลักเฉลี่ย 82,922.52 บาท/ปี รายได้จากการเลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 13,808.48 บาท/ปี จุดประสงค์การเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรเพื่อจำหน่าย รองลงมาเพื่อพิธีกรรมทางศาสนา เลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 6.20 ตัว ส่วนใหญ่เลี้ยงแพะพื้นเมือง ร้อยละ 79.10 จุดประสงค์การเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อจำหน่ายร้อยละ 73.00 มีหญ้าเพียงพอในการเลี้ยงแพะ ร้อยละ 46.70 ไม่มีการเสริมอาหารข้นในการเลี้ยงแพะ ร้อยละ 63.70 ประสิทธิภาพเลี้ยงแพะเนื้อ 4.90 ปี ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องโรคระบาดในฤดูฝน ร้อยละ 87.80 การจัดการเมื่อแพะป่วย ใช้วิธีศึกษาด้วยตนเองและซื้อยามารักษา ไม่มีการจัดการทำวัคซีน ป้องกันโรคระบาดล่วงหน้า ร้อยละ 82.50 ไม่ได้ถ่ายพยาธิในระบบทางเดินอาหารของแพะ ร้อยละ 78.40 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนในการเลี้ยงแพะเนื้อ เฉลี่ย 1.31 คน จำหน่ายแพะเนื้อแบบเหมารายตัวเฉลี่ย 3,806.70 บาท/ตัว เกษตรกรกำหนดราคาจำหน่ายด้วยตนเองร้อยละ 57.30 การชำระเงินผู้ซื้อแพะเนื้อ ชำระเงินสดร้อยละ 85.10 การจำหน่ายและการขนส่งแพะเนื้อไม่มีค่าขนส่งเพราะจำหน่าย ณ ฟาร์มแพะเนื้อ ร้อยละ 100 การจำหน่ายแพะเนื้ออายุ 2 ปีมีกำไรมากที่สุด ร้อยละ 69.20 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย n=396

สภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ	n= 396	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.
เพศชาย	267	67.30	-	-
อายุ	396	-	49.00	12.087
ศาสนาอิสลาม	396	100	-	-
สถานภาพสมรส	365	92.10	-	-
การศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา	183	46.20	-	-
สมาชิกในครัวเรือน (คน)	396	-	5.01	2.056
แรงงานในครัวเรือนภาคการเกษตร (คน)	396	-	2.38	1.485
ที่ดินทำการเกษตรเฉลี่ย (ไร่)	396	-	2.43	3.105
อาชีพหลักเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ (กรีดยางพารา)	272	68.80	-	-
อาชีพรองเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ (เลี้ยงแพะเนื้อ)	392	99.00	-	-
รายได้จากอาชีพหลัก (บาท/ปี)	396	-	82,922.52	32958.597
รายได้จากการเลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย(บาท/ปี)	396	-	13,808.48	5952.353
เลี้ยงแพะเนื้อ(ตัว/ครัวเรือน)	396	-	6.20	5.822
เกษตรกรเลี้ยงแพะพื้นเมือง	313	79.10	-	-
จุดประสงค์การเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อจำหน่าย	289	73.00	-	-
หญ้าเพียงพอในการเลี้ยงแพะเนื้อ	185	46.70	-	-
ไม่มีการเสริมอาหารข้นในการเลี้ยงแพะเนื้อ	252	63.70	-	-
ประสบการณเลี้ยงแพะเนื้อ(ปี)	396	-	4.90	4.932
ประสบปัญหาเรื่องโรคระบาดในฤดูฝน	348	87.80	-	-
ไม่มีการจัดการทำวัคซีนป้องกันโรคระบาดล่วงหน้า	327	82.50	-	-
ไม่ได้ถ่ายพยาธิภายในระบบทางเดินอาหารของแพะ	310	78.40	-	-
จำนวนแรงงานในครัวเรือนในการเลี้ยงแพะเนื้อ (คน)	396	-	1.31	0.591
จำหน่ายแพะเนื้อแบบเหมารายตัว(บาท/ตัว)	396	-	3,806.70	1063.285
เกษตรกรกำหนดราคาจำหน่ายด้วยตนเอง	227	57.30	-	-
การชำระเงินผู้ซื้อแพะเนื้อชำระเงินสด	337	85.10	-	-
การขนส่งแพะเนื้อไม่มีค่าขนส่งเพราะจำหน่าย ณ ฟาร์มแพะเนื้อ	396	100	-	-
จำหน่ายแพะเพศผู้ และเป็นแพะอายุประมาณ 2 ปี	274	69.20	-	-

2. ความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกร

2.1 เนื้อหาความรู้ที่ต้องการได้รับการส่งเสริม

2.1.1 การเลือกซื้อแพะและการผสมพันธุ์ ต้องการในระดับ “มาก” ได้แก่ วิธีการเลือกซื้อแพะแม่พันธุ์ วิธีการเลือกซื้อแพะพ่อพันธุ์ วิธีการเลือกซื้อแพะมาขุน ($\bar{X}=4.13$, $\bar{X}=3.96$ และ $\bar{X}=3.65$) ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ วิธีการผสมเทียม วิธีการสังเกตแพะเป็นสัตว์ และวิธีการตรวจดูแพะตั้งท้อง ($\bar{X}=3.59$, $\bar{X}=3.56$ และ $\bar{X}=3.49$) ตามลำดับ

2.1.2 การปฏิบัติเลี้ยงดูแพะ ต้องการในระดับ “มาก” ได้แก่ การเลี้ยงดูลูกแพะ การเลี้ยงดูแพะแม่พันธุ์ การเลี้ยงดูแพะตั้งท้อง และการเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว ($\bar{X}=3.72$, $\bar{X}=3.55$, $\bar{X}=3.47$ และ $\bar{X}=3.47$) ตามลำดับ รองลงมาในระดับ “ปานกลาง” ได้แก่ การจัดการหลังการคลอดแพะ และการทำคลอดแพะ ($\bar{X}=3.39$ และ $\bar{X}=3.28$) ตามลำดับ

2.1.3 อาหารและการให้อาหารแพะ ต้องการในระดับ “มาก” ได้แก่ หญ้าและการจัดการแปลงหญ้า และอาหารและการให้อาหาร ($\bar{X}=3.67$ และ $\bar{X}=3.66$) ตามลำดับ โดยมีข้อมูลจากเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระดับ “มาก” ได้แก่ การจัดการแปลงหญ้าให้เหมาะสมในกลุ่ม มีการส่งเสริมการปลูกหญ้าที่มีคุณค่าทางโภชนาการในพื้นที่ มีการวางระบบการให้น้ำในแปลงหญ้า ($\bar{X}=3.83$)

2.1.4 โรคและการป้องกันหรือรักษาโรค ต้องการในระดับ “มาก” ได้แก่ การใช้สมุนไพรสำหรับรักษาโรคแพะ วิธีการรักษาโรคที่เกิดขึ้นกับแพะ และวิธีป้องกันโรคในแพะเนื้อ ($\bar{X}=4.15$, $\bar{X}=4.06$ และ $\bar{X}=3.96$) ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ วิธีการกำจัดพยาธิภายใน วิธีการเลือกใช้ยาสำหรับรักษาโรคแพะ และวิธีกำจัดพยาธิภายนอก ($\bar{X}=3.91$, $\bar{X}=3.87$ และ $\bar{X}=3.83$) ตามลำดับ

2.1.5 การทำระบบบัญชีและการจัดการผลผลิต ต้องการในระดับ “ปานกลาง” ได้แก่ การทำระบบบัญชี การแปรรูปและการถนอมอาหาร การปรุงอาหารจากเนื้อแพะ และการชำแหละ และการบรรจุหีบห่อ ($\bar{X}=3.20$, $\bar{X}=3.18$, $\bar{X}=3.09$ และ $\bar{X}=2.96$) ตามลำดับ

2.2 วิธีการส่งเสริมและช่องทางที่ต้องการได้รับการส่งเสริม วิธีการและช่องทางทางการส่งเสริมที่เกษตรกรระบุว่า ต้องการในระดับ “มาก” มี 3 รายการ ได้แก่ การเชื่อมฟาร์มหรือบ้านเกษตรกร การส่งเสริมผ่านโทรทัศน์ ($\bar{X}=3.71$ เท่ากัน) และการนำไปศึกษาดูงาน ($\bar{X}=3.57$) ตามลำดับ วิธีการส่งเสริมและช่องทางส่งเสริมอื่น ๆ ที่เกษตรกรระบุว่าต้องการระดับ “ปานกลาง” ได้แก่ เอกสารแนะนำการเลี้ยงแพะ การส่งเสริมการตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะ การจัดฝึกอบรม การส่งเสริมผ่านวิทยุกระจายเสียง และการส่งเสริมผ่านการเผยแพร่ข่าวผ่านหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ($\bar{X}=3.28$, $\bar{X}=3.27$, $\bar{X}=3.20$, $\bar{X}=3.14$ และ $\bar{X}=3.10$) ตามลำดับ

2.3 บริการที่ต้องการได้รับการสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 เกษตรกรระบุบริการที่ต้องการได้รับการสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน
 ระดับ “มาก” ทุกรายการ โดยบริการที่เกษตรกรต้องการ 3 ลำดับแรก ได้แก่ การกำจัดพยาธิภายใน การ
 ฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค และการจัดหาหรือจัดซื้อพ่อแม่พันธุ์ ($\bar{X} = 4.19, \bar{X} = 4.17$ และ $\bar{X} = 3.88$)
 ตามลำดับ สำหรับบริการอื่น ๆ ที่เกษตรกรต้องการได้รับ ระดับ “มาก” เช่นกัน ได้แก่ การกำจัดพยาธิ
 ภายนอก การจัดตั้งตลาดนัดแพะภายในอำเภอ และการจัดหาหรือจัดซื้อแร่ธาตุก้อน ($\bar{X} = 3.79, \bar{X} = 3.78$
 และ $\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกร n=396

ความต้องการการส่งเสริมแพะเนื้อ	แสดงระดับความต้องการส่งเสริม		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
	3.65	0.658	มาก
1. ต้องการได้รับการส่งเสริมความรู้	3.62	0.622	มาก
การเลือกซื้อแพะและการผสมพันธุ์			
1. วิธีการเลือกซื้อแพะแม่พันธุ์	4.13	0.886	มาก
2. วิธีการการเลือกซื้อแพะพ่อพันธุ์	3.96	0.975	มาก
3. วิธีการเลือกซื้อแพะมาขุน	3.65	0.971	มาก
4. วิธีการผสมเทียม	3.59	1.205	มาก
5. วิธีการสังเกตแพะเป็นสัด	3.56	1.001	มาก
6. วิธีการตรวจดูแพะตั้งท้อง	3.49	0.969	มาก
การปฏิบัติเลี้ยงดูแพะ			
1. การเลี้ยงดูลูกแพะ	3.72	0.928	มาก
2. การเลี้ยงดูแพะแม่พันธุ์	3.55	0.936	มาก
3. การเลี้ยงดูแพะตั้งท้อง	3.47	0.974	มาก
4. การเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว	3.47	0.950	มาก
5. การจัดการหลังการคลอดแพะ	3.39	0.981	ปานกลาง
6. การทำคลอดแพะ	3.28	1.104	ปานกลาง
อาหารและการให้อาหารแพะ			
1. หญ้าและการจัดการแปลงหญ้า	3.67	1.095	มาก
2. อาหารและการให้อาหาร	3.66	0.944	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความต้องการการส่งเสริมแพะเนื้อ	แสดงระดับความต้องการส่งเสริม		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
	3.65	0.658	มาก
โรคและการป้องกันหรือรักษาโรค			
1. การใช้สมุนไพรสำหรับรักษาโรคแพะ	4.15	1.011	มาก
2. วิธีการรักษาโรคที่เกิดขึ้นกับแพะ	4.06	0.870	มาก
3. วิธีป้องกันโรคในแพะเนื้อ	3.96	0.963	มาก
4. วิธีการกำจัดพยาธิภายใน	3.91	1.088	มาก
5. วิธีการกำจัดพยาธิภายนอก	3.83	0.956	มาก
การทำระบบบัญชีและการจัดการผลผลิต			
1. การทำระบบบัญชี	3.20	0.884	ปานกลาง
2. การแปรรูปและการถนอมอาหาร	3.18	1.006	ปานกลาง
3. การปรุงอาหารจากเนื้อแพะ	3.09	0.971	ปานกลาง
4. การชำแหละและการบรรจุหีบห่อ	2.96	0.998	ปานกลาง
2. วิธีการและช่องข้อมูลที่ต้องการได้รับการส่งเสริม	3.40	0.900	มาก
1. การเยี่ยมชม/บ้านของเกษตรกร	3.71	1.100	มาก
2. โทรทัศน์	3.71	1.098	มาก
3. การศึกษาดูงาน	3.57	0.880	มาก
4. เอกสารแนะนำเลี้ยงแพะ	3.28	1.027	ปานกลาง
5. ส่งเสริมการตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะ	3.27	0.902	ปานกลาง
6. การจัดฝึกอบรม	3.20	1.040	ปานกลาง
7. กาส่งเสริมผ่าน วิทยุกระจายเสียง	3.14	0.907	ปานกลาง
8. การส่งผ่านการเผยแพร่ข่าวผ่านหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน	3.10	0.988	ปานกลาง
3. บริการที่ต้องการได้รับการสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวก	3.92	0.865	มาก
สะดวกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
1. การกำจัดพยาธิภายใน	4.19	0.955	มาก
2. การฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค	4.17	1.036	มาก
3. การจัดหาหรือจัดซื้อพ่อแม่พันธุ์	3.88	1.020	มาก
4. การกำจัดพยาธิภายนอก	3.79	0.984	มาก
5. การจัดตั้งตลาดนัดแพะภายในอำเภอ	3.78	1.140	มาก
6. การจัดหา/จัดซื้อแร่ธาตุก้อน	3.73	1.015	มาก

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ

3.1 ปัญหาและอุปสรรค เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ (ร้อยละ 50) ขาดแคลนพันธุ์แพะเนื้อ รองลงมาร้อยละ 18.50 ขาดการสุขาภิบาลและการตรวจสอบสุขภาพแพะเนื้อ ร้อยละ 16.50 ขาดความรู้ในการเลี้ยงแพะเนื้อที่ถูกต้อง ร้อยละ 7.90 ขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ และปัญหาอุปสรรค ร้อยละ 7.10 มีปัญหาด้านการตลาดและการซื้อขายแพะเนื้อ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการเลี้ยงแพะเนื้อ

ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการเลี้ยงแพะเนื้อ	n=396	ร้อยละ
1. ขาดแคลนพันธุ์แพะเนื้อ	198	50.00
2. ขาดการสุขาภิบาลและการตรวจสอบสุขภาพแพะเนื้อ	73	18.50
3. ขาดความรู้ในการเลี้ยงแพะเนื้อที่ถูกต้อง	66	16.50
4. ขาดแคลนพืชอาหารสัตว์	31	7.90
5. ด้านการตลาดและการซื้อขายแพะเนื้อ	28	7.10

3.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ มีดังนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ (ร้อยละ 42.90) ต้องการให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ส่งเสริมให้บริการเกษตรกรให้ความรู้ และตรวจเยี่ยมฟาร์มของเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 18.20 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ส่งเสริมด้านการสร้างโรงเรือนที่มีมาตรฐาน ร้อยละ 15.90 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ส่งเสริมด้านการเลี้ยงแพะเนื้อ ร้อยละ 12.90 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ส่งเสริมด้านช่องทางการจำหน่าย ร้อยละ 3.80 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ส่งเสริมด้านการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงแพะเนื้อ ร้อยละ 3.3 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ส่งเสริมด้านการปลูกพืชอาหารสัตว์และการจัดทำอาหารข้น และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ ร้อยละ 3.00 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ส่งเสริมด้านการบริโภคเนื้อแพะภายในประเทศ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ	n=396	ร้อยละ
1. ด้านเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ส่งเสริมให้บริการเกษตรกร	170	42.90
2. ด้านการสร้างโรงเรือนที่มีมาตรฐาน	72	18.20
3. ด้านการเลี้ยงแพะเนื้อ	63	15.90
4. ด้านช่องทางการจำหน่าย	51	12.90
5. ด้านการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงแพะเนื้อ	15	3.80
6. ด้านพืชอาหารสัตว์และอาหารข้น	13	3.30
7. ด้านการบริโภคเนื้อแพะภายในประเทศ	12	3.00

4. การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ อายุ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ พื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ทำการเกษตร และปัจจัยด้านสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ ได้แก่ พันธุ์แพะเนื้อ การเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว ส่งเสริมการตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะ จัดตั้งตลาดแพะในอำเภอ แปลงหญ้าใช้เลี้ยงแพะเนื้อ อาหารชั้นในการเลี้ยงแพะเนื้อ ประสบการณ์เลี้ยงแพะเนื้อ มีอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ จำนวนแพะเนื้อทั้งหมด โดยกำหนดสัญลักษณ์ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ X_1 = อายุเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ
 X_2 = พื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ทำการเกษตร
 X_3 = พันธุ์แพะเนื้อ ได้แก่ 0) แพะพื้นเมือง 1) ลูกผสม X พื้นเมือง
 X_4 = การเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว
 X_5 = การตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะเนื้อ
 X_6 = การจัดตั้งตลาดแพะในอำเภอ
 X_7 = แปลงหญ้าใช้เลี้ยงแพะเนื้อ
 X_8 = อาหารชั้นในการเลี้ยงแพะเนื้อ
 X_9 = ประสบการณ์เลี้ยงแพะเนื้อ
 ตัวแปรตาม Y_1 = จำนวนแพะเนื้อทั้งหมด

การตรวจสอบกลุ่มของตัวแปรอิสระในสมการมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันหรือไม่ (Multicollinearity) พิจารณาจากค่า VIF (Variance inflation factor) ถ้าค่า VIF มากกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเอง ซึ่ง VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 (Hair, Anderson, Tatham, & Black, 1995) ซึ่งค่า VIF ของสมการในวิเคราะห์ครั้งนี้ มีค่าไม่เกิน 10 ผู้วิจัยจึงใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปรวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regressions) ตัวแปรแบบ Enter ต่อไป

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ กับความสัมพันธ์จำนวนแพะเนื้อทั้งหมด (Y_1)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ กับความสัมพันธ์จำนวนแพะเนื้อทั้งหมด (Y_1) พบว่าตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้ โดยปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและสภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ มีอิทธิพลต่อจำนวนแพะเนื้อทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ($F=23.784$ Sig.=0.000) โดยมีอำนาจพยากรณ์ประมาณร้อยละ 34.20 (Adjusted $R^2 = .342$) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ และค่า $SE_{est.}$ เท่ากับ 4.723 รายละเอียดดังตารางที่ 5, 6 และ 7

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การผันแปรของการถดถอยของปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการเลี้ยงพะเนื่อกับจำนวนพะเนื่อทั้งหมด (n=396)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	4775.741	9	530.638	23.784	.000
Residual	8611.863	386	22.311		
Total	133387.604	395			

P < 0.01

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและสภาพการเลี้ยงพะเนื่อกับจำนวนพะเนื่อ ทั้งหมด (n=396)

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	VIF
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
(Constant)	1.311	.266		4.929	.000	
X ₁ =อายุเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ	-.054	.020	-.113	-2.660	.008**	1.081
X ₂ =พื้นที่ของเกษตรกรใช้ทำการเกษตร	.543	.083	.290	6.585	.000**	1.162
X ₃ =พันธุ์แพะเนื้อ	4.125	.636	.289	6.487	.000**	1.189
X ₄ =การเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว	.957	.318	.155	3.012	.003**	1.595
X ₅ =การตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะเนื้อ	.806	.317	.125	2.544	.011*	1.453
X ₆ =การจัดตั้งตลาดแพะในอำเภอ	.772	.284	.150	2.715	.007**	1.841
X ₇ =แปลงหญ้าใช้เลี้ยงแพะเนื้อ	1.504	.406	.282	3.706	.000**	3.476
X ₈ =อาหารข้นในการเลี้ยงแพะเนื้อ	-2.476	.420	-.399	-5.894	.000**	2.744
X ₉ =ประสบการณ์การเลี้ยงแพะเนื้อ	.102	.042	.103	2.393	.017*	1.122

p < 0.01

จากตารางที่ 6 นำมาเขียนสมการถดถอยพหุที่ใช้พยากรณ์จำนวนพะเนื่อทั้งหมดใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_1 = 1.311 - .054 (X_1) + .543 (X_2) + 4.125 (X_3) + .957 (X_4) + .806 (X_5) + .772 (X_6) + 1.504 (X_7) - 2.476 (X_8) + .102 (X_9)$$

ทั้งนี้ อายุเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ พื้นที่ของเกษตรกรใช้ทำการเกษตร พันธุ์แพะเนื้อ การเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว การตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะ การจัดตั้งตลาดแพะในอำเภอ แปลงหญ้าใช้เลี้ยงแพะเนื้อ อาหารข้นในการเลี้ยงแพะเนื้อ และประสิทธิภาพเลี้ยงแพะ สามารถอธิบายจำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยง ได้ร้อยละ 34.20 รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยง

(n=396)

ตัวแปรทำนาย	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
จำนวนแพะเนื้อทั้งหมด	.597	.357	.342	4.723

จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับจำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยง พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด 9 ตัวแปร มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 จำนวน 7 ตัวแปร คือ อายุของเกษตรกรที่เลี้ยงแพะเนื้อ พื้นที่ของเกษตรกรใช้ทำการเกษตร พันธุ์แพะเนื้อ การเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว การจัดตั้งตลาดแพะในอำเภอ แปลงหญ้าใช้เลี้ยงแพะเนื้อ อาหารข้นใช้เลี้ยงแพะเนื้อ และมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 จำนวน 2 ตัวแปร คือการตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผู้แพะและประสิทธิภาพเลี้ยงแพะเนื้อ สอดคล้องกับสมมติฐาน ผลการวิเคราะห์ การถดถอยเชิงพหุอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยที่มีความความสัมพันธ์กับจำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยง

5. แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดเวทีสัมมนาเพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานปศุสัตว์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อหัวก้าวหน้า จำนวน 15 ราย กำหนดเป็นแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย โดยทำการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของการสื่อสาร ในรูปแบบแนวคิดทางการสื่อสาร “แบบจำลองการสื่อสาร” ของ Berlo (1960) แบ่งตามองค์ประกอบการสื่อสารได้ 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) แหล่งข้อมูลข่าวสารหรือการถ่ายทอด (sender) 2) ตัวสารหรือข่าวสาร (message) 3) ช่องทางของการถ่ายทอดและสื่อที่ใช้ (channel) และ 4) ผู้รับสารหรือผู้ได้รับการถ่ายทอด (receiver) หรือ SMCR ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 แหล่งข้อมูลข่าวสารหรือการถ่ายทอด (Sender) คือ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ หน่วยงานภาคเอกชนและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาสัตวศาสตร์ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือชำนาญในการเลี้ยงแพะเนื้อ และมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงแพะตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการผลิตแพะเนื้อ

5.2 ตัวสารหรือข่าวสาร (Message) คือปัจจัยและการจัดการผลิตแพะเนื้อที่สำคัญ เช่น การเลือกซื้อแพะเนื้อเพื่อนำมาเลี้ยง การผสมพันธุ์แพะเนื้อที่มีประสิทธิภาพในการผลิตลูกแพะ (การผสมพันธุ์ใช้พ่อพันธุ์คุมฝูงหรือการผสมเทียม) การปฏิบัติเลี้ยงดูแพะเนื้อในระยะต่าง ๆ เช่น เลี้ยงดูพ่อแม่พันธุ์ เลี้ยงดูลูกแพะหลังหย่านม เลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว เลี้ยงดูแพะขุน สำหรับอาหารและการให้อาหาร เช่น การจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ การเลี้ยงแพะเนื้อจำเป็นต้องมีการสร้างแปลงพืชอาหารสัตว์เสียก่อน พืชอาหารสัตว์ที่ปลูกควรเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม มีคุณค่าทางโปรตีนสูง ควรมีการปลูกพืชอาหารสัตว์ให้เพียงพอ ในทางปฏิบัติควรมีการปลูกพืชอาหารสัตว์ก่อนการเลี้ยง 6–12 เดือน และปริมาณที่ปลูกต้องเพียงพอในการเลี้ยงถึงจำหน่าย ดังนั้นอาหารที่ใช้เลี้ยงแพะเนื้อ ทั้งอาหารหยาบและอาหารข้น ต้องมีคุณภาพดี มีคุณค่าทางโภชนาการและมีเพียงพอกับความต้องการ และโรคและการป้องกันหรือรักษาโรค มีการจัดการทางสุขลักษณะที่ดีภายในฟาร์ม เพื่อไม่ให้เป็น แหล่งสะสมเชื้อโรค โดยฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อ และสารป้องกันกำจัดแมลง ทำความสะอาดโรงเรือน อุปกรณ์ และบริเวณโดยรอบตามระยะเวลาที่เหมาะสม มีการสร้างภูมิคุ้มกันโรคตามโปรแกรมที่กำหนด การใช้วัคซีนโรค ปากเท้าเปื่อย รวมทั้ง การกำจัดพยาธิภายในและภายนอก และตรวจ

โรคแพะที่อาจติดต่อจากสัตว์สู่คนเป็นประจำอย่างน้อยปีละครั้ง

5.3 ช่องทางของการถ่ายทอดและสื่อที่ใช้ (Channel) คือการเยี่ยมชมฟาร์มหรือการศึกษาดูงานฟาร์มแพะเนื้อที่ประสบความสำเร็จ การส่งเสริมผ่านสื่อโทรทัศน์ และการรวมกลุ่มหรือสร้างเครือข่ายผลิตแพะเนื้อเพื่อต่อรงในการซื้อวัสดุอุปกรณ์และด้านการจำหน่าย

5.4 ผู้รับสารหรือผู้ได้รับการถ่ายทอด (Receiver) คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ ส่วนกระบวนการถ่ายทอดความรู้นั้น ผู้ทำการถ่ายทอดจะเริ่มกระบวนการการถ่ายทอดความรู้ในด้านจัดการเลี้ยงแพะเนื้อจากความรู้พื้นฐานการเลี้ยงแพะเนื้อที่ง่ายไปสู่ความรู้การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเลี้ยงที่ตอบสนองและเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแพะตามลำดับ โดยวิธีการอธิบายความรู้กับการปฏิบัติจริง การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการเลี้ยงแพะเนื้อ และผลลัพธ์การดำเนินการนำไปพัฒนาเป็นระบบเลี้ยงแพะเนื้อได้อย่างชัดเจน และกระบวนการส่งเสริมประสบความสำเร็จ (Accomplish) นำไปพัฒนาเป็นเครือข่ายการเลี้ยงแพะเนื้อ นำไปส่งเสริมความรู้ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ นำไปพัฒนาให้ได้เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อต้นแบบ (Model Meat Goat of farmers) และนำความรู้ที่ได้ไปปรับแต่งให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อใช้ส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อต่อไป ถ้าพบปัญหาและอุปสรรค (Problems and Obstacles) ทบทวนแก้ไขสามารถนำข้อมูลย้อนกลับไปเริ่มต้นใหม่

อภิปรายผล

1. สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของประเทศไทย

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุเฉลี่ย 49.00 ปี นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.01 คน แรงงานในครัวเรือนภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.38 คน ที่ดินทำการเกษตรเฉลี่ย 2.43 ไร่ ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักรับจ้างกรีดยาง มีอาชีพรองเลี้ยงแพะเนื้อเกือบทั้งหมด รายได้จากอาชีพหลักเฉลี่ย 82,922.52 บาท/ปี รายได้จากการเลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 13,808.48 บาท/ปี จุดประสงค์การเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ของครอบครัว เลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 6.20 ตัว ส่วนใหญ่เลี้ยงแพะพื้นเมือง ร้อยละ 79.1 สอดคล้องกับ Pralomkarn, Supakorn, & Boonsanit (2012) กล่าวถึงผู้เลี้ยงแพะเนื้อในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่เลี้ยงแพะเนื้อภายในครัวเรือนใช้แรงงานในครัวเรือน และจำนวนแพะเนื้อที่เลี้ยงของแต่ละภาคครัวเรือนไม่เกิน 10 ตัว เนื่องจากเป็นแพะเนื้อในพื้นที่ มีหญ้าเพียงพอในการเลี้ยงแพะเนื้อ ร้อยละ 46.6 ส่วนใหญ่ไม่มีการเสริมอาหารข้นในการเลี้ยงแพะ ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องโรคระบาดในฤดูฝน ได้แก่ โรคภายในระบบทางเดินอาหารของแพะ การจัดการเมื่อแพะป่วย ใช้วิธีศึกษาด้วยตนเองและซื้อยามารักษา ไม่มีการจัดการทำวัคซีนป้องกันโรคระบาดล่วงหน้า การเลี้ยงแพะเนื้อส่วนใหญ่ไม่ได้ถ่ายพยาธิ สอดคล้องกับ (Kochapakdee, 2006; Limcharoen, Khongsen, Taahai, & Peeyao, 2018) ซึ่งพบว่าในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา นราธิวาส และปัตตานี) มีสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น ฝนตกชุกที่เอื้อต่อความเหมาะสมของการระบาดของพยาธิภายในแพะ และในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตรวจพบพยาธิภายใน คือ พยาธิตัวกลมในระบบทางเดินอาหาร (Gastro intestinal nematodes) และ โอโอซิสต์ (Oocyst) ของโปรโตซัว เชื้อบิด (*Eimena spp.*) มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนในการเลี้ยงแพะเนื้อ เฉลี่ย 1.31 คน จำหน่ายแพะเนื้อแบบเหมารายตัวเฉลี่ย 3,806.70 บาท/ตัว ส่วนใหญ่เกษตรกรกำหนดราคาจำหน่ายด้วยตนเอง การชำระเงินผู้ซื้อแพะเนื้อชำระเงินสดร้อยละ 85.1 การจำหน่ายและการขนส่งแพะเนื้อไม่มีค่าขนส่งเพราะจำหน่าย ณ ฟาร์ม การจำหน่ายแพะเนื้ออายุ 2 ปี มีกำไรมากที่สุด ร้อยละ 69.2

2. ความต้องการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกร ประกอบด้วย

2.1 เนื้อหาความรู้ที่ต้องการได้รับการส่งเสริมเกษตรกร ความต้องการของเกษตรกรที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ วิธีการเลือกซื้อแพะแม่พันธุ์ วิธีการการเลือกซื้อแพะ พ่อพันธุ์ วิธีการเลือกซื้อแพะมาขุน วิธีการผสมเทียมวิธีการสังเกตแพะเป็นสัตว์ และวิธีการตรวจดูแพะตั้งท้อง การเลี้ยงดูลูกแพะ การเลี้ยงดูแพะแม่พันธุ์ เลี้ยงแพะตั้งท้อง และการเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว หญ้าและการจัดการแปลงหญ้าและอาหารและการให้อาหาร ตามลำดับ การใช้สมุนไพรสำหรับรักษาโรคแพะ วิธีการรักษาโรคที่เกิดขึ้นกับแพะ วิธีป้องกันโรคในแพะเนื้อวิธีการกำจัดพยาธิภายใน วิธีการเลือกใช้ยาสำหรับรักษาโรคแพะ

และวิธีกำจัดพยาธิภายนอก ส่วนความต้องการเนื้อหาความรู้ของเกษตรกรที่อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ การทำระบบบัญชี การแปรรูปและการถนอมอาหาร การปรุงอาหารจากเนื้อแพะ การชำแหละและการบรรจุหีบห่อ ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ Limcharoen, Laleng, Mat, & Laten (2016) ได้ทำการศึกษา เรื่อง รูปแบบการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเลี้ยงแพะเนื้อในจังหวัดนราธิวาส พบว่า เกษตรกรต้องการได้รับการส่งเสริมความรู้เกษตรกรที่ระบุความต้องการได้รับการส่งเสริมความรู้ในระดับมาก วิธีการเลือกซื้อแพะพ่อพันธุ์ วิธีป้องกันโรคในแพะเนื้อ ความรู้วิธีการกำจัดพยาธิภายใน วิธีการเลือกใช้ยาสำหรับรักษาโรคแพะ วิธีกำจัดพยาธิภายนอก การเลี้ยงลูกแพะ หย้าและการจัดการแปลงหญ้าอาหารและการให้อาหาร เนื่องจาก เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่เป็นเกษตรกรรายย่อย ต้องการส่งเสริมความรู้และความชำนาญในการเลี้ยงแพะ เพื่อนำไปพัฒนาการเลี้ยงของตนเอง และต้องการเพิ่มปริมาณแพะเนื้อในฟาร์มของเกษตรกร

2.2 วิธีการส่งเสริมและช่องทางที่ต้องการได้รับการส่งเสริม เกษตรกรระบุว่าต้องการในระดับมากได้แก่ การเยี่ยมฟาร์มหรือบ้าน การส่งเสริมผ่านโทรทัศน์ และการศึกษาดูงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ Limcharoen et al. (2016) พบว่า วิธีการส่งเสริมของหน่วยส่งเสริมปศุสัตว์ควรมีการประชาสัมพันธ์การเลี้ยงแพะให้รู้จักอย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยผ่านกระบวนการการเยี่ยมฟาร์มของเกษตรกร การส่งเสริมผ่านโทรทัศน์ และการศึกษาดูงาน

2.3 บริการที่ต้องการได้รับการสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรระบุบริการที่ต้องการได้รับการสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับมากได้แก่ การกำจัดพยาธิภายใน การฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค การจัดหาหรือจัดซื้อพ่อแม่พันธุ์ การกำจัดพยาธิภายนอก การจัดตั้งตลาดนัดแพะภายในอำเภอ และการจัดหา/จัดซื้อแร่ธาตุก้อน สอดคล้องกับการศึกษาของ Limcharoen et al. (2016) พบว่า การส่งเสริมต้องการได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กรมปศุสัตว์ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมปศุสัตว์จากภาครัฐ และจากสถาบันการศึกษา และภาคเอกชน โรงงานอุตสาหกรรม ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ นำผลิตภัณฑ์จากเนื้อแพะมาจำหน่าย ร้านอาหารหรือภัตตาคารแปรรูปทำอาหารจำหน่าย มีตลาดสดจำหน่ายเนื้อแพะเป็นประจำ และราคาไม่แพงเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ

3.1 ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ การเลี้ยงแพะเนื้อ เกษตรกรมีปัญหาด้านแคลนพันธุ์แพะเนื้อเนื่องจากพันธุ์แพะเนื้อที่เลี้ยงในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมืองและลูกผสมพื้นเมืองที่ไม่มีการปรับปรุงพันธุ์อัตราการเจริญเติบโตค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่การสุภาพบาลและการตรวจสอบสุขภาพแพะเนื้อไม่มีการทำวัคซีนป้องกันโรคและการถ่ายพยาธิในระบบทางเดินอาหารของแพะเนื้อ

ขาดความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงแพะเนื้อที่ถูกต้อง ไม่มีการปลูกพืชอาหารสัตว์สำหรับใช้เลี้ยงส่วนใหญ่ปล่อยให้หากินในพื้นที่สาธารณะ และมีปัญหาด้านการตลาดในการซื้อขายแพะเนื้อไม่มีตลาดกลางในการซื้อขาย สอดคล้องกับ Limcharoen, Tangwiwat, Khlibtong, & Kochapakdee (2020) พบว่าการเลี้ยงยังใช้วิธีการเลี้ยงแบบดั้งเดิม เลี้ยงแบบปล่อยหากินเองตามพื้นที่สาธารณะปล่อยให้แพะเนื้อผสมพันธุ์กันตามธรรมชาติ ผสมพันธุ์ในสายเลือดเดียวกัน เกิดการแคระแกรน เจริญเติบโตช้า สุขภาพไม่สมบูรณ์ ไม่มีแปลงพืชอาหารสัตว์ในการเลี้ยง ไม่มีโรงเรือนหรือมีโรงเรือนไม่ได้มาตรฐาน ส่วนใหญ่ไม่มีการป้องกันโรคระบาด และไม่มีการถ่ายพยาธิในแพะ ทั้งนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อยังขาดความรู้ในการจัดการเลี้ยงแพะตามหลักวิชาการ

3.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อ เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ให้บริการส่งเสริมวิธีการจัดการการเลี้ยงแพะเนื้อที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ส่งเสริมการสร้างโรงเรือนที่มีมาตรฐาน ส่งเสริมด้านช่องทางการจำหน่าย เช่นการจัดตั้งตลาดกลางในการจำหน่ายแพะเนื้อ ส่งเสริมด้านการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงแพะเนื้อ เพื่อช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม เช่น ด้านพันธุ์แพะ ด้านพืชอาหารสัตว์ อาหารข้น การจัดซื้ออุปกรณ์ในการเลี้ยง ด้านการตลาด ส่งเสริมด้านพืชอาหารสัตว์ และอาหารข้น และส่งเสริมด้านการบริโภคเนื้อแพะภายในประเทศ เช่น ตลาดจำหน่ายเนื้อแพะ ร้านอาหารปรุงสุกเนื้อแพะ ทั้งนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อต้องการจัดการเลี้ยงแพะเนื้อตามหลักวิชาการ เพื่อพัฒนาเป็นอาชีพหลักหรือเสริม ทดแทนรายได้จากอาชีพทำสวนยางพาราที่ราคาตกต่ำ

4. การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

จากการวิเคราะห์ จะต้องมียอดประกอบที่สำคัญ คือ อายุของเกษตรกรที่เลี้ยงแพะเนื้อ พื้นที่ของเกษตรกรใช้ทำการเกษตร พันธุ์แพะเนื้อที่เหมาะสม การเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว การตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะเนื้อ การจัดตั้งตลาดแพะในอำเภอ แปลงหญ้ามีปริมาณของพืชอาหารสัตว์ที่พอเพียง มีอาหารข้นใช้เลี้ยงแพะเนื้อ และเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อต้องมีประสบการณ์การเลี้ยงแพะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 อายุของเกษตรกรที่เลี้ยงแพะเนื้อ อายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อมีผลในเชิงลบ กล่าวคือ เมื่ออายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อมีอายุน้อย มีผลทำให้จำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรต้องการเลี้ยงแพะเนื้อ เพื่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น เพื่อนำมาทดแทนรายได้จากการกรีดยางที่ราคาลดลง

4.2 พื้นที่ของเกษตรกรใช้ทำการเกษตร มีผลในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อครัวเรือนมีที่ดินทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น มีผลทำให้จำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากพื้นที่เพิ่มขึ้นความต้องการเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อให้เกิดรายได้จากการจำหน่ายมากขึ้น

4.3 พันธุ์แพะเนื้อ มีผลในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อพันธุ์แพะเนื้อมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ มีผลทำให้จำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นแพะเนื้อในพื้นที่ มีความทนต่อสภาพแวดล้อม หากินเองเก่งในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นหน่วยงานของรัฐควรปรับปรุงแพะเนื้อพื้นเมืองให้มีการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะเพิ่มปริมาณแพะเนื้อในพื้นที่ให้มากขึ้น สอดคล้องกับ Kaewla-ead (2015) พบว่าเกษตรกรควรคำนึงถึงตั้งแต่การคัดเลือกพันธุ์แพะเนื้อที่ดี มีการจัดการที่เหมาะสมทั้งโรงเรือน อาหาร น้ำ วิธีการเลี้ยง การดูแลสุขภาพแพะ จะทำให้แพะที่เลี้ยงมีน้ำหนักได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของผู้ซื้อ

4.4 การเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว มีผลในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อการเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ มีอัตราการเจริญเติบโตเป็นไปตามเป้าหมาย มีผลทำให้จำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังนั้นหน่วยงานของรัฐควรควรเข้าส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อช่วงแพะรุ่นให้ถูกหลักวิชาการก็จะเพิ่มปริมาณแพะเนื้อในพื้นที่ได้มากขึ้น

4.5 การตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะเนื้อ มีผลในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อมีการพัฒนากลุ่มหรือเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพการเลี้ยงแพะเนื้อให้กับเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การส่งเสริมการเลี้ยงแบบกลุ่มหรือสร้างเครือข่ายในกลุ่ม ผู้นำกลุ่มควรเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ที่เพียงพอในการผลิตลูกแพะเนื้อตามความต้องการของตลาดที่กำหนดไว้ เมื่อผลิตลูกแพะได้ตามความต้องการ ส่งต่อไปให้เกษตรกรรายย่อยในกลุ่มนำไปเลี้ยงตามความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อจะได้มีแหล่งพืชอาหารสัตว์เพียงพอในการเลี้ยงแพะเนื้อ เพื่อให้การเจริญเติบโตและให้ผลผลิตตามต้องการ เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาแพะเนื้อโตได้ขนาด รวบรวมกลับมาไว้ในกลุ่ม เพื่อรวบรวมจำหน่าย เพื่อให้สามารถต่อรองราคาและช่วยลดต้นทุนการเลี้ยง และมีช่องทางการตลาดที่แน่นอน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณแพะเนื้อในพื้นที่มากขึ้น

4.6 การจัดตั้งตลาดแพะในอำเภอ มีผลในเชิงบวก กล่าวคือ มีการขยายช่องทางตลาดในการจำหน่ายแพะเนื้อ และเนื้อแพะให้มากขึ้น มีการจัดจำหน่ายในตลาดสดเป็นประจำ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถซื้อหาได้ง่าย ราคาไม่แพง และเกษตรกรเลี้ยงแล้วมีผลตอบแทนที่เหมาะสม ส่งผลให้เกษตรกรมีการเลี้ยงแพะเนื้อมากขึ้น จะช่วยเพิ่มปริมาณแพะเนื้อในพื้นที่มากขึ้น

4.7 แปลงหญ้าหรือพืชอาหารสัตว์ มีผลในเชิงบวก กล่าวคือหากเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการจัดการแปลงหญ้าและการปลูกพืชอาหารสัตว์เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลต่อจำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยงเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลต่อปริมาณแพะเนื้อในพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นหน่วยงานของรัฐควรปรับปรุงและส่งเสริมเกษตรกรให้มีการปลูกพืชอาหารสัตว์ให้เพียงพอต่อการเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อที่จะเพิ่มปริมาณแพะเนื้อในพื้นที่ให้มากขึ้น

4.8 อาหารชั้นใช้เลี้ยงแพะเนื้อ มีผลในเชิงลบ กล่าวคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการจัดการด้านอาหารชั้นเพื่อใช้เลี้ยงแพะเนื้อเมื่อราคาอาหารชั้นมีราคาไม่แพงหรือราคาลดลง เกษตรกรสามารถหาซื้อมาเลี้ยงมาขุนแพะเนื้อได้ในราคาถูกย่อมส่งผลให้แพะเนื้อมีอัตราการเจริญเติบโตได้ตรงความต้องการของตลาดสามารถขายแพะเนื้อได้ราคาจะส่งผลต่อจำนวนแพะเนื้อทั้งหมดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นหน่วยงานของรัฐควรปรับปรุงและส่งเสริมเกษตรกรให้มีการจัดทำอาหารชั้นในพื้นที่ให้เพียงพอต่อการเลี้ยงแพะเนื้อ และมีต้นทุนการผลิตที่ถูกลง เพื่อที่จะเพิ่มปริมาณแพะเนื้อในพื้นที่ให้มากขึ้น

4.9 ประสบการณ์เลี้ยงแพะเนื้อ มีผลในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อประสบการณ์เลี้ยงแพะเนื้อมากขึ้น มีผลทำให้จำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีประสบการณ์ความรู้ความชำนาญเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการการเลี้ยงแพะเนื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

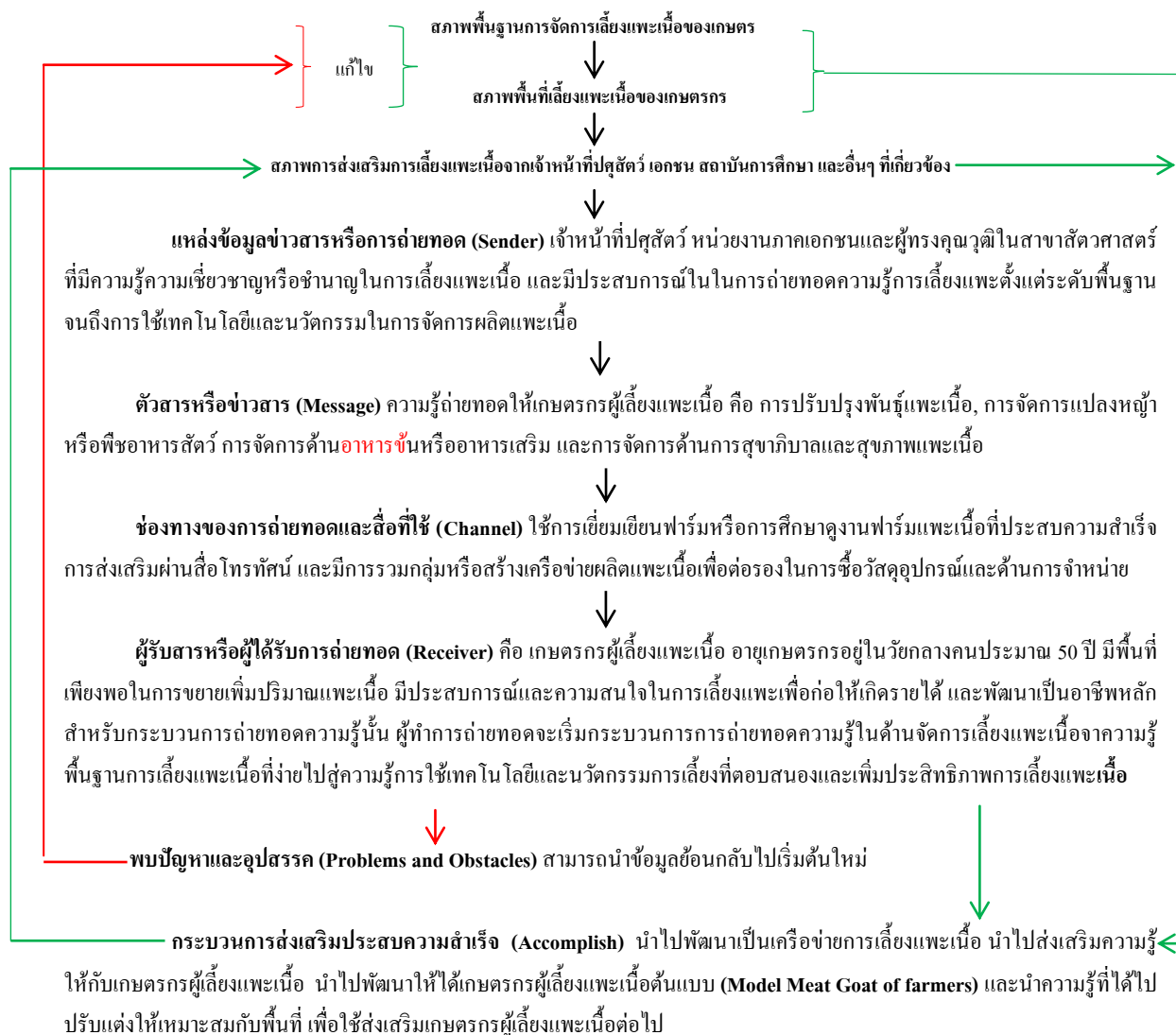
5. สรุปแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลนำมากำหนดแนวการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย (SMCRPA) ซึ่งสามารถสรุปได้ แสดงในภาพที่ 2

สรุป

สภาพการเลี้ยงแพะเนื้อ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย มีการเลี้ยงกันเองภายในครัวเรือน โดยใช้แรงงานในครัวเรือน และจำนวนแพะเนื้อที่เลี้ยง 6.20 ตัว/ครัวเรือน ส่วนใหญ่เลี้ยงแพะพื้นเมือง (แพะประจำถิ่น) ใช้พืชอาหารสัตว์จากแหล่งสาธารณะในการเลี้ยง เนื่องจากมีการเลี้ยงแพะเนื้อจำนวนน้อยในครัวเรือน ไม่มีการเสริมอาหารชั้นในการเลี้ยงแพะเนื้อ มีปัญหาเรื่องโรคระบาดในฤดูฝน คือ โรคพยาธิภายในระบบทางเดินอาหาร การจำหน่ายแพะเนื้อแบบเหมารายตัว ส่วนใหญ่จำหน่ายแพะเนื้ออายุ 2 ปีขึ้นไป

สำหรับความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ คือ ความต้องการได้รับการส่งเสริมความรู้ ะดับมาก คือ ระบบการจัดการผลิตแพะเนื้อที่ได้มาตรฐาน จนถึงการตลาดจำหน่ายแพะ วิธีการและช่องข้อมูลที่ต้องการได้รับการส่งเสริม ะดับมาก คือ การเยี่ยมชมฟาร์มหรือบ้าน การส่งเสริมผ่านโทรทัศน์ และการนำไปศึกษาดูงาน และบริการที่ต้องการได้รับการสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ะดับมาก คือ การกักจัดพยาธิภายใน การฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค การจัดหาหรือจัดซื้อพ่อแม่พันธุ์ การกักจัดพยาธิภายนอก การจัดตั้งตลาดนัดแพะภายในอำเภอ และการจัดหา/จัดซื้อแร่ธาตุก่อน

ภาพที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

ในส่วนการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ มีตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้อง 9 ตัว มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 มี 7 ตัว คืออายุของเกษตรกรที่เลี้ยงแพะเนื้อ พื้นที่ของเกษตรกรใช้ทำการเกษตร พันธุ์แพะเนื้อ การเลี้ยงดูแพะรุ่นหนุ่มสาว การจัดตั้งตลาดแพะในอำเภอ แปลงหญ้าหรือพืชอาหารสัตว์ในการเลี้ยงแพะเนื้อ อาหารชั้นใช้เลี้ยงแพะเนื้อ ส่วนมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 คือการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะเนื้อ และประสบการณ์เลี้ยงการแพะเนื้อ จะส่งผลให้จำนวนแพะเนื้อทั้งหมดที่เลี้ยงของเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งตัวแปรทั้ง 9 ตัว พยากรณ์ได้ว่ามีความสำคัญต่อการจัดการแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงพันธุ์แพะเนื้อ ด้านความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมพื้นที่ ด้านอัตราการเจริญเติบโต ระยะเวลาการเลี้ยง
2. ควรปรับเปลี่ยนวิธีแบบดั้งเดิมซึ่งปล่อยให้แพะเนื้อหากินเองตามธรรมชาติ มาเป็นการเลี้ยงตามหลักวิชาการให้มากขึ้น เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้กับเกษตรกร มีการคัดเลือกพ่อ-แม่พันธุ์ที่ดี มีการจัดเตรียมพื้นที่เลี้ยงให้เพียงพอกับจำนวนแพะเนื้อ มีการจัดการด้านอาหารที่ดี ส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ การเสริมอาหารข้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเจริญเติบโต
3. ควรมีการจัดการสุขาภิบาลดูแลสุขภาพแพะเนื้อ จัดทำวัคซีนตามโปรแกรม การกำจัดพยาธิภายใน
4. ควรมีการวางแผนระบบตลาดแพะเนื้อการซื้อขายแพะเนื้อที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาต้นทุนการผลิตแพะเนื้อที่แท้จริงของเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เพื่อที่จะนำผลของต้นทุนมาวางแผนให้สอดคล้องกับการจำหน่ายในพื้นที่ จะทำให้เกษตรกรสามารถขายแพะเนื้อได้เป็นประจําไม่ว่าไรที่เหมาะสม และส่งผลให้ราคาเนื้อแพะที่ผู้บริโภคซื้อหามาประกอบอาหารบริโภคได้เป็นประจําเหมือนเนื้อสัตว์ประเภทอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2563 ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนราธิวาส สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา และสำนักงานปศุสัตว์ปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี สำนักงานด่านกักกันสัตว์นราธิวาส ที่ให้ข้อมูลด้านการเลี้ยงแพะเนื้อ และขอขอบพระคุณเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้

รายการอ้างอิง (References)

- Berlo, D., K. (1960). *The process of communication*. New York. New York: Holt, Rinehart, & Winston
- Department of Livestock Information. (2017). *Statistics Number of livestock*. Department of Livestock. Ministry of Agriculture and Cooperatives.

- Department of Livestock Information. (2019). *Data Meat Goat of Thailand 2019*. Department of Livestock Development.
- Hair, J.F., Anderson, R.E., Tatham, R.L., & Black, W.C. (1995). *Multivariate data analysis*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Kaewla-ead, S. (2015) *Development in Goat Marketing for the Economic Value Added of Goat Farmers in the Songkhla*. Songkhla Rajabhat University. (in Thai).
- Kochapakdee, S. (2006). *Treatise for raising meat goat*. Faculty of Technology Community Development, Thaksin University, Phatthalung Campus. (in Thai).
- Limcharoen, S., Tangwiwat, P., Khlibtong, J., & Kochapakdee, S. (2020). The Extension Model for Business Development of Meat Goat Production in Southern Border Provinces. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 12(3), 337-360.
- Limcharoen, S., Khongsen, M., Taahai, S., & Peeyao, M. (2018). Effects of Laveamisol Ivermectin and Albendazole on eradication of gastro - intestinal parasite in goats (*Capra hircus*). *Khon Kaen Agricultural Journal*, 46 suppl. 1, 622-627.
- Limcharoen, S., Laleng, M., Mat, M., & Laten, B. (2016). *A Study on Meat Goat Raising of Farmers in Mueng District, Narathiwat Province*. National Academic Conference 4, Princess of Naradhiwas University, 61-71. (in Thai).
- Pralomkarn, W., Supakorn, C., & Boonsanit, D. (2012). Knowledge in Goats in Thailand. *Walailak Journal Science & Technology*, 9(2), 93-105.
- Vineebanchar, K. (2018). *Using SPSS for Windows in Data Analysis*. Department of Statistics, Faculty of Commerce and Accountancy, Chulalongkorn University. Bangkok. (in Thai).
- Yupraserh, B. (2018). *Research and Statistics for Agricultural Extension and Development*. (Unit 5, 5-11) Nonthaburi, Sukhothai Thammathirat Open University, Department of Agriculture and Cooperatives Extension. (in Thai).
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row Publication.